

Nota Lokale heffingen 2017-2020

Gemeente Enschede

Enschede, mei 2017

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Inleiding	3
2. Wettelijke kaders en bevoegdheden.....	4
2.1 Wettelijke kaders	4
2.2 Inkomsten en Financieel Kader	5
2.3 Rijksontwikkelingen	7
3. Gemeentelijke heffingen	8
3.1. Onroerende-zaakbelastingen.....	8
3.2. Afvalstoffenheffing (huishoudelijk afval)	9
3.4. Rioolheffing	10
3.5. Leges	11
3.6. Begrafnisrechten	13
3.7. Precariobelasting	13
3.8. Hondenbelasting	14
3.9. Parkeerbelastingen	14
3.10. Reclamebelasting Centrum	15
3.11 Marktgeld	16
3.12 Haven, kade en opslaggeld	16
3.13 Toeristenbelasting	17
3.13 Overige heffingen	17
4. Lokale lastendruk en kwijtscheldingsbeleid	19
4.1 Lokale lastendruk.....	19
4.2 Kwijtscheldingsbeleid.....	19
5 Heffen en invorderen van de aanslag.....	21
5.1 Heffen	21
5.2 Betaling	21
5.3 Invordering.....	21
5.4 Oninbaar.....	22

1. Inleiding

Op basis van artikel 14 van de 'Financiële verordening gemeente Enschede' stelt de raad één keer in de vier jaar een nota lokale heffingen vast. De nota beschrijft de actuele kaders voor het beleid. Voor u ligt de nota lokale heffingen 2017 - 2020.

In deze nota wordt eerst ingegaan op de wettelijke kaders en het begrip lokale heffingen, wat zijn dit en welke worden binnen de gemeente Enschede geheven. Vervolgens wordt ingegaan op het aandeel van de inkomsten via lokale heffingen in het totaal van de gemeentelijke inkomsten en worden eventuele rijksontwikkelingen geschetst. In hoofdstuk drie worden de lokale heffingen weergegeven die in de gemeente Enschede worden toegepast. Per heffing komen aan de orde:

- beschrijving van de belasting of heffing en de wettelijke basis;
- de grondslag;
- de kostendekkendheid;
- ontwikkelingen.

In hoofdstuk vier wordt een toelichting gegeven op de ontwikkeling van de lokale lasten in Enschede en de kwijtschelding. Tenslotte wordt in hoofdstuk vijf in gegaan op het heffen en invorderen.

De Programmabegroting 2017-2020 is bij het opstellen van de nota lokale heffingen 2017-2020 als uitgangspunt genomen omdat deze de meest recente gegevens bevat.

Naast de nota lokale heffingen wordt u jaarlijks in de paragraaf lokale heffingen geïnformeerd over de meest actuele ontwikkelingen. Tenslotte bevatten de verordeningen van de lokale heffingen, die jaarlijks door uw raad worden vastgesteld, veel gedetailleerde informatie. Gedacht moet worden aan tarieven, vrijstellingen, en dergelijke. Deze specifieke informatie wordt niet in de voorliggende nota meegenomen, daarvoor wordt verwezen naar de betreffende verordeningen.

2. Wettelijke kaders en bevoegdheden

2.1 Wettelijke kaders

Binnen de wettelijke kaders hebben de gemeenten de autonomie om te bepalen of en zo ja, welke belastingen en rechten worden geheven. Dat wil zeggen dat de gemeente geen andere belastingen en rechten mag invoeren, dan door de wetgever in artikel 219, lid 1, is toegestaan. De gemeenten bepalen, eveneens binnen de wettelijke kaders, de hoogte van de tarieven. De wettelijke kaders betreffen met name het aantal belastingen en rechten die door de gemeenten geheven mogen worden en het verbod op het heffen naar draagkracht. Het bedrag van een gemeentelijke heffing mag niet afhankelijk worden gesteld van inkomens, winst of vermogen. Dit wil zeggen dat het voor gemeenten niet is toegestaan om door middel van belastingverordeningen inkomenspolitiek te voeren.

Belastingverordeningen

Voor elke belasting die de gemeente wil heffen moet door de gemeenteraad een verordening worden vastgesteld. In deze verordening moeten de volgende zaken zijn geregeld:

- het voorwerp van de belasting;
- het belastbare feit;
- de belastingplichtige;
- de heffingsmaatstaf;
- het tarief;
- het tijdstip van ingang van de heffing;
- andere zaken die voor de heffing en invordering van belang zijn.

Soorten heffingen

In de lokale heffingen wordt onderscheidt gemaakt in belastingen, bestemmingsheffingen en rechten c.q. retributies. De belastingen behoren tot de algemene dekkingsmiddelen. Tegenover deze heffingen staan geen aanwijsbare tegenprestatie. Voorbeelden van gemeentelijke belastingen zijn de onroerende zaakbelasting en de hondenbelasting.

Bij bestemmingsheffingen is daarentegen altijd sprake van dekking van specifieke kosten. Er is een verband tussen de heffing en het profijt van de groep belastingplichtigen. De geraamde opbrengsten van de gebonden heffingen mogen niet hoger zijn dan de begrote kosten. Uitgangspunt is een kostendekkendheid van maximaal 100%. Voorbeelden van gebonden heffingen zijn de afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Tenslotte kan de gemeente ook rechten heffen. Een recht wordt gevorderd voor een concrete dienst die wordt geleverd. Ook hier mag de geraamde opbrengst niet hoger zijn dan de geraamde kosten. De opbrengst mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het recht wordt geheven. Voorbeelden hiervan zijn de leges in het kader van de omgevingsvergunning.

Op grond van artikel 219, lid 1, Gemeentewet kan een gemeente de volgende belastingen en rechten heffen:

- onroerende zaakbelastingen (artikel 220);
- belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten (artikel 221);
- baatbelasting (artikel 222);

- forensenbelasting (artikel 223);
- toeristenbelasting (artikel 224);
- parkeerbelastingen (artikel 225);
- hondenbelasting (artikel 226);
- reclamebelasting (artikel 227);
- precariobelasting (artikel 228);
- rioolheffing (artikel 228a);
- rechten, waaronder leges, reinigingsrechten en begrafenisrechten (artikel 229);
- afvalstoffenheffing (artikel 15.33 Wet Milieubeheer;
- bijdragen bedrijven investering zones (Experimentenwet Bedrijfsinvesteringszones.

In de volgende hoofdstukken worden de hiervoor genoemde heffingen, die in de gemeente Enschede worden toegepast, toegelicht. In hoofdstuk vijf wordt ingegaan op het gemeentelijk heffings- en invorderingsbeleid.

Uitvoering (heffings-)verordeningen

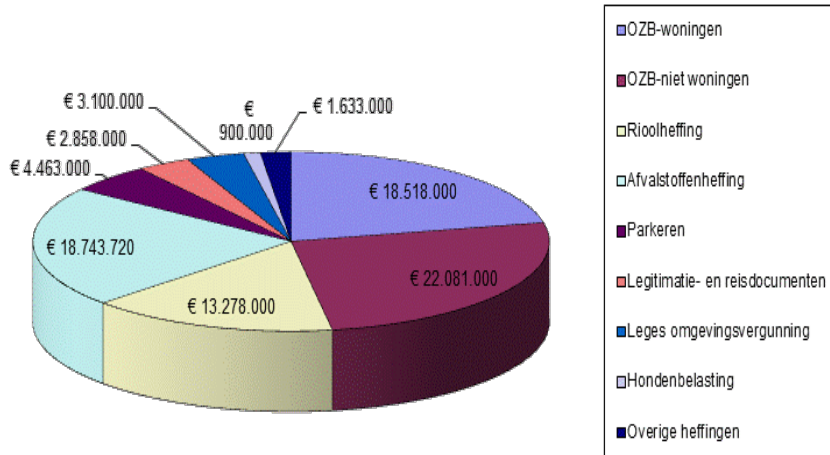
De uitvoering en invordering van belastingen is door de gemeente Enschede ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling 'Het Gemeentelijk Belasting Kantoor Twente' (GBT). Dit is een samenwerkingsverband van de gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Losser, Oldenzaal en Twenterand. De heffings- en invorderingstaken zijn op grond van de gemeenschappelijke regeling Gemeentelijk Belastingkantoor Twente door het dagelijks bestuur van het GBT geattribueerd aan de directeur van het GBT.

2.2 Inkomsten en Financieel Kader

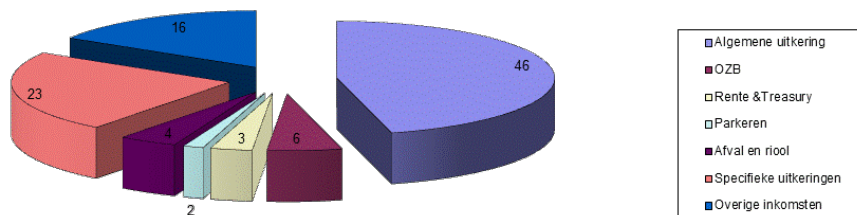
De inkomsten uit gemeentelijke belastingen en rechten zijn onderdeel van de totale gemeentelijke inkomsten.

De onderstaande tabellen geven inzicht in het aandeel van heffingen en tarieven ten opzichte van de totale inkomsten van de gemeente Enschede. De gegevens hebben de Programmabegroting 2017 – 2020 als basis.

Gemeentelijke heffingen 2017

Verdeling inkomsten gemeente Enschede 2017 (%)

Wet Waardering onroerende zaken (WOZ)

Op basis van de wet WOZ bepaalt de gemeente jaarlijks de waarde van de onroerende zaken binnen haar gebied. De WOZ-waarde is de grondslag voor het bepalen van de ozb-aanslag. De uitvoering van de wet WOZ is een taak van het college. Deze taak is ondergebracht bij de gemeenschappelijke regeling GBT. Om te controleren of de gemeenten (voor de gemeente Enschede dus: het GBT) de regels

van de wet WOZ en de noodzakelijke werkzaamheden correct uitvoert, is de Waarderingskamer ingesteld. Deze organisatie voert bij het GBT onderzoeken en inspecties uit. Op basis van de onderzoeken beoordeelt de Waarderingskamer of het GBT aan het begin van het jaar de nieuwe WOZ-waarden bekend mag maken.

2.3 Rijksontwikkelingen

Belastinggebied

De gemeenten zijn voor een belangrijk deel van hun inkomsten afhankelijk van uitkeringen van het Rijk. Ondanks de verdeelsleutels is het niet mogelijk om de financiële middelen volledig aan te laten sluiten op de gemeentelijke taken. Voor de vele taken die gemeenten uitvoeren is een eigen belastinggebied van groot belang. Een eigen belastinggebied biedt ook de mogelijkheid om keuzes te maken in de verdeling van de inkomsten op basis van lokale voorkeuren.

Het lokale belastinggebied is een onderwerp wat regelmatig terugkerend op de politieke agenda.

Het kabinet heeft op 24 juni 2016 in een brief aan de Tweede Kamer bouwstenen gegeven voor een hervorming van het lokaal belastinggebied. Verschuiving van Rijks- naar gemeentebelastingen zou op de agenda van het volgende kabinet moeten staan.

De bouwstenen zijn o.a.:

- Verlagen lasten op arbeid met een verschuiving naar lokale belastingen door herinvoering van de OZB voor gebruikers van woningen en invoering van een ingezetenenheffing;
- Saneren kleine belastingen, zoals hondenbelasting

De bouwstenen passen bij het streven van de VNG naar meer financiële flexibiliteit voor gemeenten. Ze liggen in lijn met de aanbevelingen die de commissie Financiële ruimte voor gemeenten (commissie-Rinnooy Kan) in 2015 deed in het rapport 'Bepalen betekent betalen'. Het kabinet laat de verdere uitwerking over aan het volgende kabinet.

Lokale kwijschelding

Eén van de door het kabinet genoemde hervormingen betreft het aansluiten van de vermogensnormen voor kwijschelding op de door het Rijk bepaalde vermogensgrenzen voor de bijstand.

3. Gemeentelijke heffingen

3.1. Onroerende-zaakbelastingen

Omschrijving

De OZB is een tijdstipbelasting. Dit betekent dat voor het bepalen van de belastingplicht de situatie per 1 januari van het belastingjaar geldt. Veranderingen in de loop van het jaar, bijvoorbeeld de verkoop van een huis, worden meegenomen in het volgende belastingjaar.

Wettelijke basis

Op basis van artikel 220 van de Gemeentewet kunnen gemeenten onroerende-zaakbelastingen (OZB) heffen. De OZB is een algemene belasting, er is geen relatie tussen de heffing en bepaalde taken van de gemeente. De opbrengst is onderdeel van de algemene middelen.

Belastingplichtige

- eigenaren van woningen;
- eigenaren van niet-woningen;
- gebruikers van niet-woningen.

Indien iemand zowel eigenaar als gebruiker is van een niet-woning, dan betaalt hij of zij beide belastingen.

De Gemeentewet bevat kaders waardoor objecten worden vrijgesteld van de OZB. Bijvoorbeeld kerken.

Grondslag

De grondslag voor de berekening van de OZB is de WOZ-waarde van de onroerende zaak. Deze wordt jaarlijks opnieuw bepaald. Het tarief van de OZB wordt uitgedrukt in een percentage van de WOZ-waarde. Voor iedere groep belastingplichtigen wordt een afzonderlijk tarief vastgesteld. De hoogte van het tarief leidt tot de opbrengst die met de begroting is vastgesteld. De beoogde opbrengst van de OZB per belastingplicht wordt eerst vastgesteld. Vervolgens wordt op basis van de totale WOZ-waarde van de belastingplicht het OZB-tarief berekend. De ontwikkeling van het OZB-tarief is dus naast de ontwikkeling van de OZB-opbrengst afhankelijk van de ontwikkeling van de vastgoedmarkt. Als de gemiddelde waarde op de vastgoedmarkt stijgt, leidt dit tot een neerwaartse bijstelling van het OZB-tarief. Anders zou de OZB-opbrengst evenredig meestijgen. Andersom geldt hetzelfde. Een negatieve waardeontwikkeling van de vastgoedmarkt leidt tot een verhoging van het OZB-tarief, om te voorkomen dat de OZB opbrengst daalt.

De tariefaanpassing op basis van de ontwikkeling van de vastgoedmarkt heeft voor de gemiddelde eigenaar en gebruiker geen effect op de hoogte van de OZB-heffing. Immers, een gemiddeld vastgoedobject volgt de ontwikkeling op de vastgoedmarkt.

Wat valt er te kiezen voor de gemeenteraad bij het heffen van de OZB

Allereerst moet de hoogte van de tarieven worden vastgesteld. Dit gebeurt doorgaans aan de hand van de begrotingsbehandeling voor het volgende jaar. Daarnaast kan de gemeenteraad bepalen hoe de lasten worden verdeeld: komen deze voor rekening van de eigenaren van woningen of juist bij de eigenaren of gebruikers van niet-woningen.

Bij de vaststelling van het tarief voor woningen wordt niet alleen gekeken naar de OZB-opbrengst, maar ook naar het totaal aan woonlasten dat de gemeente in rekening brengt. Tot de woonlasten behoren ook de aanslag afvalstoffen- en rioolheffing.

Macronorm

Het Rijk heeft met ingang van 2008 de limitering van de OZB-tarieven afgeschaft. Wel wordt jaarlijks een macronorm door het Rijk vastgesteld, die aangeeft met hoeveel procent landelijk de OZB-opbrengst jaarlijks mag stijgen. Voor 2017 is de macronorm vastgesteld op 2,7%. Overschrijding van de macronorm wordt in mindering gebracht op de ruimte voor het daarop volgende jaar.

3.2. Afvalstoffenheffing (huishoudelijk afval)

Omschrijving

Op basis van de Wet Milieubeheer heeft de gemeente de wettelijke taak om zorg te dragen voor de inzameling van afvalstoffen die afkomstig zijn van particuliere huishoudens. De inzameling van afval wordt sinds 1996 uitgevoerd door Twente Milieu. De verwerking van met name restafval en GFT vindt plaats bij Twence. De kosten van de inzameling en verwerking van afvalstoffen wordt betaald uit de afvalstoffenheffing.

Wettelijke basis

De wettelijke basis voor het heffen van afvalstoffenheffing is geregeld in artikel 15.33 van de Wet Milieubeheer en voor reinigingsrechten in artikel 229, lid 1, onderdeel a. en b. van de Gemeentewet.

Belastingplichtige

Inwoners van Enschede zijn verplicht afvalstoffenheffing te betalen, ook als zij geen afval voor inzameling aanbieden. De heffing wordt geheven van de gebruiker van een perceel waarvoor de gemeente een wettelijke plicht tot inzameling heeft en de inzamelverplichting ook nakomt.

Grondslag

De grondslag voor de berekening van afvalstoffenheffing is niet wettelijk vastgelegd. De gemeente is in principe vrij deze grondslag zelf te bepalen. Dit moet wel binnen de grenzen van redelijkheid gebeuren.

De gemeente Enschede hanteerde tot en met 2016 een grondslag van een vast bedrag per perceel, waarbij onderscheid werd gemaakt in één- en meerpersoonshuishoudens. De gegevens voor de één- en meerpersoonshuishoudens wordt gehaald uit de gemeentelijke basisadministratie. In 2017 is Diftar ingevoerd, waarbij een vast bedrag in rekening wordt gebracht en een variabel bedrag op basis van het aantal aanbiedingen. Het voornemen is in 2019 over te gaan tot zogenaamd "omgekeerd inzamelen".

Standaard wordt bij de inzameling zoveel mogelijk gewerkt met minicontainers. Daar waar dat niet mogelijk is, wordt gewerkt met ondergrondse verzamelcontainers of blokcontainers. Naast de standaard minicontainers voor laagbouw (1 container restafval, 1 container groente, fruit en tuinafval (gft) en 1 container papier) worden op indicatie extra containers beschikbaar gesteld. In de verordening reinigingsheffingen zijn hiervoor extra tarieven en randvoorwaarden opgenomen.

De afvalstoffenheffing is een tijdvakheffing. Dit betekent dat een aanslag afvalstoffenheffing per jaar wordt opgelegd. Indien in de loop van het belastingjaar de belastingplicht wijzigt, wordt de belastingplicht voor het vaste bedrag herrekend naar het aantal volle maanden waarvoor de afwijkende belastingplicht geldt.

Kostendekkendheid

De afvalstoffenheffing is een bestemmingsheffing. De opbrengst mag niet hoger zijn dan de kosten. Uitgangspunt van de gemeente Enschede is een kostendekkendheid van 100%. Dit gebeurt door kritisch te zijn op de kosten en daardoor de stijging van de afvalstoffenheffing zo beperkt mogelijk te houden. Gemeente Enschede streeft vanuit het vastgestelde afvalbeleid naar zoveel mogelijk afvalscheiding bij een optimaal serviceniveau tegen zo laag mogelijke kosten.

Aan de afvalstoffenheffing is een voorziening gekoppeld. Het doel van deze voorziening is het voorkomen van sterke fluctuaties in de tarieven van de afvalstoffenheffing, als gevolg van schommelingen in de kosten.

De meerjarige ontwikkeling van de tarieven wordt jaarlijks in de paragraaf lokale heffingen van de programmabegroting weergegeven.

3.4. Rioolheffing

Omschrijving

Rioolheffing wordt geheven ter dekking van de kosten die gemaakt worden van de wettelijke zorgplichten ten aanzien het afvalwater en hemel- en grondwater. De rioolheffing is een bestemmingsheffing (bestemming is watertaken), er staan geen aanwijsbare tegenprestaties tegenover. De gemeente Enschede hanteert één rioolheffing voor alle watertaken.

Wettelijke basis

De wettelijke basis voor het heffen van rioolheffing ligt in artikel 228a van de Gemeentewet. In de rioolheffing worden de kosten doorberekend die verbonden zijn aan het in stand houden van het gemeentelijk rioleringsstelsel.

Elke gemeente is verplicht een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vast te stellen. In een GRP wordt meerjarig inzicht gegeven in de kosten die gemaakt worden voor de instandhouding van het gemeentelijk rioolstelsel. In 2015 heeft de gemeenteraad het GRP 2016-2020 vastgesteld en bepaald dat deze jaarlijks wordt geactualiseerd.

Belastingplichtige

De belasting wordt geheven van de gebruiker van een perceel van waaruit direct of indirect water op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd.

Grondslag

In de gemeente Enschede wordt de rioolheffing geheven naar het aantal kubieke meters water dat vanuit een perceel wordt afgevoerd op de gemeentelijke riolering. Het aantal kubieke meters water wordt gesteld op het aantal kubieke meters leidingwater en grondwater dat in het belastingjaar, voorafgaande aan de verbruiksperiode, naar het perceel is toegevoerd of is opgepompt.

De gemeente Enschede hanteert een vast tarief per perceel voor percelen waar de hoeveelheid afgevoerde kubieke meters water op jaarbasis minder bedraagt dan 500 m². Boven de 500 m² wordt in staffels een vast tarief met aanvullend een tarief per m² gehanteerd. De staffels bestaan uit:

- 501 tot 20.000 m²:
- 20.001 tot 100.000 m²:
- meer dan 100.001 m².

De rioolheffing is, evenals de afvalstoffenheffing een tijdvakheffing. Dit betekent dat een aanslag rioolheffing per jaar wordt opgelegd. Indien in de loop van het belastingjaar de belastingplicht wijzigt, wordt de belastingplicht herberekend naar het aantal volle maanden waarvoor de afwijkende belastingplicht geldt.

Kostendekkendheid

De rioolheffing is een bestemmingsheffing. Daaruit vloeit voort dat de kostendekkendheid maximaal 100% mag zijn. De begrote opbrengsten van de rioolheffing mogen dus niet hoger zijn dan de begrote kosten. De kostendekkendheid van de rioolheffing in de gemeente Enschede is 100%.

Bij de vorige actualisatie van het GRP, in 2014, is vastgelegd dat we toevoegingen aan de egalisatiereserve doen indien de opbrengsten hoger zijn dan de kosten en vice versa. Deze egalisatiereserve is op grond van de BBV artikel 44 lid 2, inmiddels per 1/1-2015 omgezet naar een 'voorziening middelen derden'. Deze wordt net als de voormalige egalisatiereserve gebruikt om een tijdelijk verschil in kosten en inkomsten af te dekken. Daarnaast is er vanaf 2017 begonnen met de het opbouwen van de voorziening Groot Onderhoud/Vervanging op grond van de BBV artikel 44 lid 1 d.

In het GRP 2016-2020 kunnen we binnen voormelde financiële bandbreedte, met behulp van de methodiek van risico gestuurd beheer, onze knelpunten met het risicoprofiel 'extreem hoog' en 'zeer hoog' aanpakken. Door een lagere rente op de boekwaarde en door een beperktere stijging van de inflatie, is de ontwikkeling van de rioolheffing voor de komende jaren iets meer afgevlakt.

De meerjarige ontwikkeling van de tarieven wordt jaarlijks in de paragraaf lokale heffingen van de programmabegroting weergegeven.

Ontwikkelingen

We actualiseren jaarlijks welke investeringen we hebben gedaan en welke we de komende jaren gaan doen. Daartoe bepalen we de middelen die we nodig hebben en rekenen we de effecten door op de rioolheffing. Taakstellend daarbij is de hoogte van de rioolheffing zoals die met uw Raad is afgesproken. Daar komen we niet bovenuit. De resultaten van deze jaarlijkse actualisaties brengen we in bij de reguliere IPC cyclus. Op basis daarvan worden ook de tarieven bijgesteld.

3.5. Leges

Omschrijving

Voor bepaalde diensten en stukken, verstrekt door het gemeentebestuur, zijn leges verschuldigd. Deze diensten en stukken staan vermeld in de legesverordening en de daarbij behorende tarieventabel.

Wettelijke basis

De mogelijkheid tot het heffen van leges is geregeld in artikel 229, lid 1, b van de Gemeentewet. De leges worden geheven voor diensten die door de gemeente worden geleverd. Voorbeelden zijn het verstrekken van een paspoort of het verlenen van een vergunning. Degene die de dienst aanvraagt betaalt ook de leges. De heffingsmaatstaf is zeer divers en wordt vermeld in de tarieventabel die hoort bij de legesverordening.

Grondslag

De grondslag voor leges is zeer divers. Dit loopt van een tarief per m³ bij het aanvragen van omgevingsvergunningen tot een vast bedrag per eenheid bij de afgifte van paspoorten. Voor de grondslagen van de verschillende leges wordt verwezen naar de legesverordening 2017.

Kostendekkendheid

De leges zijn in de tarieventabel van de legesverordening ingedeeld in drie titels:

- titel 1, algemene dienstverlening;
- titel 2, dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning;
- titel 3, dienstverlening vallend onder Europese dienstrichtlijn.

Op grond van artikel 229b van de Gemeentewet mag de legesverordening als geheel gezien maximaal kostendekkend zijn. Niet elke post zal dus afzonderlijk op zijn kostendekkendheid worden beoordeeld. Dit laatste zou ook moeilijk realiseerbaar zijn gezien het feit dat de kosten voor de individuele diensten moeilijk zijn te bepalen. Dat neemt niet weg dat een gemeente wel een kostendekkendheid per dienst of per samenhangende groep van diensten mag nastreven, als de gemeente in dit opzicht maar een consequente lijn volgt.

Voor een aantal tarieven binnen titel 1 geldt dat deze door het rijk zijn gemaximeerd: paspoorten, rijbewijzen, kansspelen en wet bescherming persoonsgegevens.

De voorwaarde van 100% kostendekkendheid maakt een goede kostenonderbouwing noodzakelijk. De gemeente Enschede maakt hierbij gebruik van een door Deloitte ontwikkeld model voor kostenonderbouwing. Met name bij bezwaar- en beroepszaken is het gebruik van deze modellen van belang, om aan te kunnen tonen hoe de tarieven zijn opgebouwd.

Ontwikkelingen

Met de Wet elektronische dienstverlening burgerlijke stand moet de dienstverlening naar de inwoners eenvoudiger worden, door het wettelijk kader voor elektronische aangifte van geboorteaangiften, voorgenomen huwelijken en geregistreerd partnerschap, alsmede voor de elektronische verkrijging van uittreksels en afschriften van de daarop betrekking hebbende akten.

3.6. Begraffenisrechten

Wettelijke basis

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet wordt een vergoeding gevraagd voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaatsen.

Belastingplichtige

Degene die een dienst of vergunning aanvraagt bij de gemeente, dan wel de rechthebbende betaalt de begraafrechten.

Grondslag

De heffing wordt geheven naar de maatstaven en de tarieven zoals die in de verordening begraafrechten zijn opgenomen. De tarieven worden jaarlijks verhoogd met de inflatiecorrectie.

Kostendekkendheid

De kostendekkendheid mag wettelijke gezien maximaal 100% zijn. De kostendekkendheid van de begraafrechten is 82%. Het onderhoud en beheer van de begraafplaatsen wordt volledig toegerekend aan de algemene middelen en is dus niet kostendekkend.

3.7. Precariobelasting

Omschrijving

De precariobelasting wordt geheven van degene die het voorwerp of de voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond heeft, dan wel degene ten behoeve van wie dat voorwerp of die voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond aanwezig zijn. De verordening precariobelasting kent diverse vrijstellingen. Zo is er vrijstelling voor voorwerpen die krachtens wet of op basis van een overeenkomst of anderszins door de gemeente moet worden gedoogd, en voor voorwerpen die ten dienste van het wegverkeer of openbare ruimte staan. Ook de voorwerpen die via de reclamebelasting worden belast, zijn vrijgesteld.

Wettelijke basis

Artikel 228 van de Gemeentewet biedt de gemeente de mogelijkheid om precariobelasting op te leggen ter zake van het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Voorbeelden zijn terrassen en uithangborden.

Grondslag

De precariobelasting wordt geheven naar de maatstaven en de tarieven opgenomen in de bij de verordening precariobelasting behorende tarieventabel. De aanslag wordt berekend aan de hand van de van toepassing zijnde tarief en het aantal meters of vierkante meters. Een aantal voorwerpen kennen een tarief per voorwerp. De tarieven zijn waar mogelijk nader gespecificeerd in een tarief per dag, week, maand of jaar. Voor de terrassen wordt nog onderscheid gemaakt in locaties; het centrum, locatie A en buiten het centrum, locatie B. De tarieven worden jaarlijks met de inflatiecorrectie aangepast.

Ontwikkelingen

De afgelopen jaren zijn steeds meer gemeenten overgegaan op het opleggen van precariobelasting op nutsnetwerken in hun grond. De heffing die de netwerkbeheerder hiervoor moet betalen wordt doorberekend aan de afnemers van stroom. Er ligt een wetsvoorstel klaar om deze vorm van precarioheffing te beëindigen. De gemeente Enschede heeft deze vorm van precario niet ingevoerd. In het verleden zijn hierover afspraken gemaakt met de netwerkbeheerder(s).

De Tweede Kamer heeft op 21 februari 2017 het amendement Veldman en Fokke aangenomen. Hierdoor wordt de duur van de overgangstermijn voor gemeenten voor de afschaffing van de precariobelasting voor nutsnetwerken beperkt. Gemeenten mogen tot uiterlijk tot 1 januari 2022 nog precariobelasting op nutsnetwerken heffen.

3.8. Hondenbelasting

Omschrijving

Op grond van artikel 226 van de Gemeentewet kan van de houder van een hond hondenbelasting worden geheven. De hondenbelasting is een algemene belasting waar geen direct aanwijsbare dienstverlening van de gemeente tegenover staat. De opbrengst komt ten goede aan de algemene middelen.

Wettelijke Basis

De wettelijke basis voor de heffing is artikel 226 Gemeentewet en de Verordening hondenbelasting.

Belastingplichtige

Een ieder die in het bezit is van één of meerdere honden.

Grondslag

De hondenbelasting bedraagt een vast bedrag per hond per jaar. Indien een hond maar een deel van het jaar gehouden wordt, is de houder van de hond hondenbelasting verschuldigd over dat deel van het jaar dat hij of zij de hond in bezit heeft. Voor geregistreerde kennels wordt een apart vast tarief gehanteerd.

3.9. Parkeerbelastingen

Omschrijving

Er wordt belasting geheven op parkeren in de openbare ruimte (parkeren op parkeerplaatsen geregeld met parkeerapparatuur – kort parkeren) of de afgifte van een parkeervergunning (parkeren op vergunninghouder plaatsen).

Wettelijke Basis

Op basis van artikel 225 Gemeentewet kunnen gemeenten in het kader van parkeerregulering parkeerbelastingen heffen. Onder de naam 'parkeerbelastingen' worden twee belastingen geheven:

- De parkeerbelasting voor een plek en een bepaalde tijdsperiode, waarvoor parkeerautomaten zijn geplaatst;
- De parkeerbelasting voor een door de gemeente verstrekte parkeervergunning.

De gemeente Enschede kent twee parkeergebieden, A en B. Parkeergebied A is het centrum en parkeergebied B is de schil buiten het centrum. De gehanteerde tarieven zijn vastgelegd in de verordening parkeerbelastingen.

In 2010 heeft de gemeenteraad besloten de tarieven parkeerbelasting jaarlijks geleidelijk te verhogen. De geleidelijke verhoging omvat een jaarlijkse verhoging van 10 eurocent per uur.

Controle

In Enschede wordt gecontroleerd op naleving van de parkeerbelastingen. De controle wordt dagelijks uitgevoerd door handhavers openbare ruimte (parkeercontroleurs).

Als bij controle blijkt dat niet is voldaan aan de parkeerbelasting, wordt een naheffingsaanslag opgelegd. De naheffingsaanslag bestaat uit de niet betaalde parkeerbelasting en een kostencomponent. De kostencomponent wordt in rekening gebracht om een deel van de door de gemeente gemaakte kosten te verhalen. De kostencomponent is gebonden aan een wettelijk maximum. Jaarlijks wordt het maximumbedrag van de naheffing door het Rijk vastgesteld. In Enschede wordt de beleidslijn gevolgd om het maximumbedrag van het Rijk over te nemen.

3.10. Reclamebelasting Centrum

Omschrijving

Reclamebelasting kan worden geheven over openbare aankondigingen die zichtbaar zijn vanaf de openbare weg. Het gaat om aankondigingen in letters, symbolen, voorwerpen kleuren of een combinatie daarvan. Voorbeelden zijn gevelreclame, bestickering ramen, posters, vlaggen, uithangborden, luifels of spandoeken. De hoogte van het te betalen bedrag is afhankelijk van de totale oppervlakte van de reclameobjecten.

Wettelijke basis

Op grond van artikel 227 van de Gemeentewet kunnen gemeenten reclamebelasting heffen. Reclamebelasting kan worden geheven over openbare aankondigingen die vanaf de openbare weg zichtbaar zijn.

Reclamebelasting en ondernemersfonds

In Enschede wordt de reclamebelasting geheven in het centrum. De reclamebelasting is in overleg met de centrumondernemers ingevoerd. Met de invoering van de reclamebelasting in het centrum van Enschede is een ondernemersfonds voor de centrumondernemers opgericht. De opbrengst van de reclamebelasting in Enschede wordt, na aftrek van de kosten, toegevoegd aan het ondernemersfonds.

Het ondernemersfonds wordt beheerd door de Stichting Ondernemersfonds Centrum Enschede. Hierin zitten afgevaardigden van de Federatie Centrumondernemers Enschede, de Kamer van Koophandel en de Gemeente Enschede. Deze stichting is verantwoordelijk voor de besteding van de opbrengsten t.b.v. activiteiten ter promotie van de binnenstad van Enschede en ter stimulering van het ondernemersklimaat.

Grondslag

De belasting is gebaseerd op het aantal vierkante meters. Gemeente Enschede maakt daarbij onderscheidt in vijf 'groepen':

- minder dan 0,1 m²;
- 0,1 m² tot 10 m²;
- 10 m² tot 25 m²;
- 25 m² tot 50 m²;
- meer dan 50 m².

Aan ieder groep is een vast tarief per jaar gekoppeld.

3.11 Marktgeden

Omschrijving

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet kan de gemeente een recht heffen voor het ter beschikking stellen van een standplaats op een deel van de openbare ruimte die gebruikt wordt voor een markt.

Belastingplichtige

Betalingsplichtig is degene aan wie de standplaats beschikbaar is gesteld.

Grondslag

Het te betalen bedrag is afhankelijk van de tarieven, zoals die in de verordening Marktgeden zijn opgenomen. Het recht voor een standplaats wordt bepaald door het tarief per m² en de oppervlakte. Verder is in het recht een vergoeding voor elektriciteit, een tarief voor vastrecht en een vast bedrag voor promotie verwerkt..

Het belastingtijdvak voor een marktplaats is gelijk aan de periode waarvoor de vergunning wordt afgegeven. Bij een vergunning voor meer dan drie maanden is het belastingtijdvak gelijk aan een jaar. Het marktgeld voor een dagplaats wordt per dag geheven. Voor de standplaatsen zowel vaste als tijdelijke standplaatsen wordt de belasting opgelegd middels een aanslag. Voor dagplaatsen wordt de belasting opgelegd via een mondelinge dan wel gedagtekende schriftelijke kennisgeving.

3.12 Haven, kade en opslaggeden

Omschrijving

Onder de naam havengeld wordt een recht geheven ter zake van het gebruik overeenkomstig de bestemming van voor de openbare dienst bestemd gemeentewater en voor het genot van de diensten die daarmee worden verleend.

Belastingplichtige

Belastingplichtig is de schipper, gezagvoerder, eigenaar, beheerder of gebruiker van het vaartuig dat gebruik maakt van gemeentelijk vaarwater.

Wettelijk basis

De wettelijke basis is gelegen in artikel 229 van de Gemeentewet.

Grondslag

De tarieven die worden gehanteerd voor de berekening van de havengelden zijn ingedeeld in verschillende typen vaartuigen, bijvoorbeeld vrachtschepen, passagiersvaartuigen en pleziervaartuigen. Deze tarieven zijn gekoppeld aan de waterverplaatsing, de inhoud of de lengte van een vaartuig. Voor de havengelden geldt, dat bij de rechten die per jaar worden geheven het belastingjaar gelijk is aan het kalenderjaar. In andere gevallen is het belastingtijdvak de aaneengesloten periode gedurende welke het belastbare feit zich voordoet of heeft voorgedaan.

Ontwikkelingen

Eind 2014 hebben de vijf gemeenten met havens langs het Twentekanaal besloten intensiever met elkaar te gaan samenwerken. Havenbedrijf Twente is een samenwerkingsverband met als belangrijkste doel om alle haventaken met betrekking tot beheer en goederenvervoer te bundelen en te professionaliseren. Met één havenverordening, één havengeldverordening en een uniforme en

geautomatiseerde inning van havengelden is Havenbedrijf Twente een duidelijk aanspreekpunt voor de scheepvaart en het bedrijfsleven.

3.13 Toeristenbelasting

Omschrijving

Toeristenbelasting heffen voor overnachtingen van personen binnen de gemeente die niet als ingezetene in de gemeente zijn ingeschreven. De doelstelling is hetzelfde als bij forensenbelasting, namelijk dat de kosten van bepaalde voorzieningen worden omgeslagen naar personen die er wel gebruik van maken, maar niet in de gemeente wonen.

Wettelijke basis

Op grond van artikel 224 van de Gemeentewet kunnen gemeenten De toeristenbelasting is ingevoerd per 1 april 2016.

Grondslag

Jaarlijks worden verschillende tarieven vastgesteld voor overnachten in een hotel, in een conferentieoord, in bed&breakfast of pension en een tarief voor overige overnachtingen per persoon per nacht. De toeristenbelasting is ook van toepassing op overnachtingen in accommodaties die via platformen als Airbnb worden aangeboden.

Het verblijf in een attractiepark of pretparken valt niet onder de toeristenbelasting. Het is voor gemeenten wel mogelijk om hier een heffing voor op te leggen. Dit kan via de vermakelijkhedenretributie.

3.13 Overige heffingen

Naast de heffingen die in voorgaande paragrafen zijn beschreven kent de gemeentewet nog een aantal heffingen die niet door de gemeente Enschede worden gehanteerd. Omdat de huidige coalitie de ontwikkeling van de lastendruk beperkt wil houden en als gevolg van de economische situatie terughoudend is met de invoering van nieuwe heffingen wordt volstaan met een beperkte toelichting.

Baatbelasting

Op basis van artikel 222 van de Gemeentewet kan de gemeente baatbelasting instellen voor het heffen van onroerende zaken die gebaat zijn bij de bepaalde gemeentelijke voorzieningen, bijvoorbeeld het aanleggen van riolering en bestrating. Voordat een baatbelasting kan worden geheven moet de gemeente eerst een bekostigingsbesluit nemen. In het bekostigingsbesluit wordt vastgelegd welk gebied gebaat is bij de voorziening en welke kosten via de baatbelasting worden verhaald. Juridisch gezien is het vrij lastig om de kosten van een voorziening te verhalen via de baatbelasting. Zo mag er geen sprake zijn van onderhoud. De kans op het onverbindend verklaren is groot. Gemeenten gebruiken daarom vaak een privaatrechtelijke overeenkomst om de kosten te verhalen in plaats van de baatbelasting.

Forensenbelasting

Op grond van artikel 223 van de Gemeentewet kunnen gemeenten forensenbelasting heffen. De forensenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Met de forensenbelasting kunnen gemeenten de kosten van bepaalde voorzieningen ook verhalen op mensen die niet in de gemeente wonen, maar wel gebruik maken van de

voorziening. De forensenbelasting wordt door Nederlandse gemeenten alleen geheven van mensen die meer dan 90 dagen een gemeubileerde woning ter beschikking houden.

Belasting op roerende woon- en verblijfruimten

Artikel 221 van de Gemeentewet geeft gemeenten de mogelijkheid om deze belasting op te leggen. Deze belasting wordt geheven over roerende woon- en verblijfruimten die duurzaam aan een plaats gebonden zijn en dienen voor permanente bewoning of gebruik. Voorbeelden van objecten zijn woonboten of caravans. De tarieven die worden gehanteerd moeten gelijk zijn aan de OZB-tarieven. Er is maar een beperkt aantal gemeenten waar deze belasting wordt toegepast.

Bijdrage Bedrijven Investerings Zones

Op basis van artikel 2, lid 2 van de Experimentenwet BI-zones kan een Bijdrage Bedrijven Investerings Zones worden opgelegd. Met deze bijdrage kunnen bedrijven in een bepaalde Zone binnen de gemeente worden verplicht om voor een periode van maximaal vijf jaar een financiële bijdrage te leveren. Deze bijdrage wordt gebruikt om investeringen in de betreffende Zone ter bevordering van de leefbaarheid, de veiligheid, de ruimtelijke kwaliteit of nader publiek belang in de openbare ruimte te bekostigen. Bij de uitvoering wordt om doelmatigheidsredenen zoveel mogelijk aangesloten bij de Wet WOZ en de OZB.

4. Lokale lastendruk en kwijtscheldingsbeleid

4.1 Lokale lastendruk

Jaarlijks wordt landelijk de gemeentelijke belastingdruk onderzocht. Dat wordt onder andere gedaan door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van Lagere Overheden (COELO). Dit is een onafhankelijk onderzoeksinstituut, verbonden aan de Faculteit der Economische Wetenschappen van de Rijksuniversiteit van Groningen. COELO onderzoekt jaarlijks het niveau en de ontwikkeling van de lokale lasten (gemeenten, waterschappen en provincies). De resultaten van dit onderzoek worden gepresenteerd in de Atlas van de lokale lasten.

Lastendruk vergelijkbare gemeenten

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de lastendruk in 2016 van een aantal gemeenten die qua inwonersaantallen vergelijkbaar zijn met Enschede.

Gemeente	Lastendruk			Rioolheffing	Kwijtschelding
	Meerpers.	Eenpers.	Meerpers.		
Apeldoorn	695	195	265	123	Ja, 100%
Arnhem	656	182	245	168	Ja, 100%
Enschede	775	269	303	209	Ja, 100%
Haarlem	761	203	337	156	Nee
Tilburg	555	247	247	117	Ja, 100%
Zaanstad	822	280	280	280	Ja, 100%

Uit de hiervoor gegeven overzichten is af te leiden dat de gemeente Enschede een relatief hoge lokale lastendruk heeft. Deze positie is de afgelopen jaren al gewijzigd, als gevolg van een terughoudend beleid op de ontwikkeling van de lokale lastendruk. Als gevolg van de economische situatie is de lastendruk bij diverse gemeenten de afgelopen jaren harder gestegen dan de voorgaande jaren. Diverse gemeenten hebben een deel van de bezuinigingsopgaven gedekt met een extra verhoging van de Onroerende zaakbelasting.

4.2 Kwijtscheldingsbeleid

Op grond van de Invorderingswet kunnen gemeenten geheel of gedeeltelijke kwijtschelding verlenen aan belastingschuldigen. Kwijtschelding biedt, naast vrijstellingen, de mogelijkheid om bepaalde doelgroepen op basis van hun betalingscapaciteit vrij te stellen van belastingen. Kwijtschelding kan worden uitgevoerd nadat het verschuldigde belastingbedrag is vastgesteld. Burgers die onvoldoende betalingscapaciteit hebben, krijgen kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen. Enschede kent 100% kwijtschelding voor de volgende belastingen en heffingen:

- afvalstoffenheffing;
- rioolheffing;
- onroerende zaakbelasting;
- huwelijks- en geregistreerd partnerschapsleges.

De kwijtschelding op de afvalstoffen- en rioolheffing wordt als kosten in de betreffende heffingen doorberekend.

Voor kwijtschelding is de betalingscapaciteit van de belastingschuldige van belang. Voor het bepalen van de betalingscapaciteit worden de regels/normen toegepast, die zijn vastgelegd in de Leidraad Invordering. Zowel het inkomen als het vermogen spelen daarbij een rol. Voor de kosten van bestaan wordt gerekend met maximaal de toegestane percentages, namelijk 100% van de bijstandsnorm.

Om de administratieve lastendruk te verlagen maakt de gemeente Enschede gebruik van automatisch kwijtschelding. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de voortoets via het Landelijk Inlichtingenbureau. Op basis van de normen die Enschede toepast, krijgen in de praktijk nagenoeg alle burgers die moeten rondkomen van alleen een bijstandsuitkering of AOW-uitkering en geen vermogen hebben kwijtschelding toegekend.

5 Heffen en invorderen van de aanslag

5.1 Heffen

In de betreffende heffingsverordening is vastgelegd op welke wijze een heffing in rekening wordt gebracht. Ook worden de betalingstermijnen daarin vastgelegd.

De heffingsaanslag is de meest voorkomende wijze waarop een belastingschuld aan de belastingplichtige kenbaar wordt gemaakt. De gemeente Enschede gebruikt voor vrijwel alle heffingen een aanslagbiljet. Voor het opleggen van de afvalstoffenheffing, rioolheffing, onroerende zaakbelasting en hondenbelasting wordt één aanslagbiljet gebruikt, de zogenaamde combinatie-aanslag. Ook andere rechten, zoals leges voor omgevingsvergunning, precario of begrafenisrechten worden door middel van een aanslagbiljet opgelegd.

De eerste oplegging van de combinatie-aanslag van het kalenderjaar vindt plaats in februari. Dan wordt het grootste deel van de combinatie-aanslagbiljetten verstuurd. In de loop van het jaar worden combinatie-aanslagbiljetten verstuurd als gevolg van mutaties door verhuizingen, en dergelijke.

Een andere type heffingsstelsel is op aangifte. Dit gebeurt bij het voldoen van parkeerbelastingen, indien geen sprake is van een parkeervergunning.

Tenslotte is binnen het belastinggebied de mogelijkheid aanwezig om te heffen op andere wijze. Dit is een verzamelnaam voor verschillende eenvoudige vormen van heffing. Deze wordt met name toegepast bij leges en rechten. Voorbeelden zijn het verstrekken van een paspoort, rijbewijs of een uittreksel uit het bevolkingsregister. Voor deze diensten wordt doorgaans direct betaald.

5.2 Betaling

In de verschillende heffingsverordeningen zijn de betalingsmogelijkheden vastgelegd. Voor de gecombineerde aanslagen zijn de betaaltermijnen gelijk. De belastingplichtige kan op verschillende manieren betalen:

- In één termijn, door gebruik te maken van de acceptgiro die aan het aanslagbiljet is toegevoegd. Deze termijn vervalt uiterlijk twee maanden na dagtekening van de aanslag.
- De belastingplichtige heeft ook de mogelijkheid om via een automatische incasso te betalen. De incasso verloopt dan over maximaal tien termijnen. Automatische incasso is alleen mogelijk indien het verschuldigde bedrag lager is dan € 6.500 euro. Het plafond wordt jaarlijks geïndexeerd.

5.3 Invordering

De invorderingsambtenaar is op basis van de invorderingswet bevoegd om betaling af te dwingen indien een belastingplichtige niet of onvolledig betaald. Deze taak is ook belegd bij het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente. Indien niet tijdig of volledig wordt betaald wordt binnen een maand na de laatste vervaldag een aanmaning verstuurd door het GBT. Als de aanmaning geen effect sorteert, wordt de betreffende betalingsplicht overgedragen aan de deurwaarder. De deurwaarder heeft de bevoegdheid om direct invorderingsmaatregelen te nemen zoals loonbeslag.

Na het betekenen van het dwangbevel moet de belastingplichtige naast de het verschuldigde bedrag ook de kosten van de dwanginvordering betalen. Als ook het dwangbevel niet leidt tot betaling, kan beslag worden gelegd op roerende of onroerende zaken.

Het komt voor dat een belastingplichtige niet in staat is om de aanslag op tijd te betalen. De belastingplichtige kan dan een verzoek indienen voor een betalingsregeling. Bij het verzoek moet worden aangetoond dat directe betaling niet mogelijk is.

Het GBT heeft bij de invordering specifieke aandacht voor cliënten met schulden en/of die recht hebben op kwijtschelding. Extra aandacht voor persoonlijke communicatie en een goede afstemming met de Stadbank zijn belangrijke aspecten daarin.

5.4 Oninbaar

Als uiteindelijk blijkt dat een belastingschuld niet verhaald kan worden, wordt de vordering oninbaar verklaard. Het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente legt de voorstellen voor oninbaarheid voor aan de gemeente Enschede. Voordat een belastingschuld oninbaar wordt verklaard, moet het duidelijk zijn dat er geen mogelijkheid meer is om de belastingschuld in te vorderen. Bijvoorbeeld bij faillissementen. Jaarlijks worden voor deze derving van inkomsten, mede op basis van historie, middelen gereserveerd in een voorziening.